

Warszawa, dnia 7 maja 2018 r.

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZKF-624-8/18

STANOWISKO

Państwowej Komisji Wyborczej

w sprawach podejmowania działań o charakterze agitacji wyborczej przed rozpoczęciem kampanii wyborczej.

W związku z podejmowaniem przez osoby zamierzające kandydować w wyborach, partie polityczne i inne podmioty działań promocyjnych o charakterze agitacji wyborczej, Państwowa Komisja Wyborcza przypomina, że zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754) kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia aktu właściwego organu o zarządzeniu wyborów i ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem głosowania.

Przepisy Kodeksu wyborczego w precyzyjny sposób regulują zasady prowadzenia i finansowania kampanii wyborczej od tej właśnie daty, ustanawiając m.in. regułę jawności finansowania kampanii wyborczej oraz szczegółowe zasady pozyskiwania i wydatkowania środków przez komitety wyborcze, a także tryb sporządzenia przez pełnomocników finansowych komitetów sprawozdań o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu.

Podejmowanie przez podmioty lub osoby, które zamierzają uczestniczyć w zbliżających się, lecz jeszcze niezarządzonych wyborach, takich działań, które noszą cechy kampanii wyborczej, jest niezgodne z przepisami prawa wyborczego. Podmioty te powinny zatem, przed zarządzeniem wyborów, powstrzymać się od takich działań.

Należy przy tym wskazać, że agitacja wyborcza została zdefiniowana w art. 105 ust. 1 Kodeksu wyborczego jako „publiczne nakłanianie lub zachęcanie do głosowania w określony sposób, w tym w szczególności do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego”. Ograniczenia, o których mowa, dotyczą zatem tylko takich właśnie działań, zgodnie bowiem z art. 105 ust. 2 Kodeksu wyborczego „Agitację wyborczą można

prować od dnia przyjęcia przez właściwy organ zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego na zasadach, w formach i w miejscach, określonych przepisami kodeksu.” Przepisy Kodeksu wyborczego nie ograniczają natomiast działań nienoszących znamion tak rozumianej agitacji wyborczej, w tym rozpowszechniania treści nieodnoszących się do wyborów i zamiaru kandydowania, w szczególności podejmowanych przez osoby pełniące funkcje publiczne w ramach wykonywania przez te osoby piastowanych przez nie stanowisk.

Działania o charakterze agitacyjnym podjęte przed zarządzeniem wyborów naruszają zasadę równości kandydatów i komitetów wyborczych, są sprzeczne z zasadami dobrze pojmowanej kultury politycznej i są powszechnie odbierane jako obejście prawa m.in. przez osoby fizyczne promujące się w ten sposób.

Zapobieżenie obchodzeniu w podobny sposób zasad prowadzenia i finansowania kampanii wyborczej wymaga ustawowego uregulowania zasad prowadzenia tzw. „prekampanii wyborczej” i jej skutków dla gospodarki finansowej komitetów wyborczych, na co Państwowa Komisja Wyborcza zwracała uwagę wielokrotnie (m.in. w przedstawionej najwyższym organom państwa informacji z dnia 20 czerwca 2012 r. o realizacji przepisów Kodeksu wyborczego), podkreślając potrzebę wprowadzenia takich uregulowań, które pozwoliłyby na przeciwdziałanie poczynaniom, które są powszechnie oceniane wysoce negatywnie, lecz nie są w żaden sposób sankcjonowane.

Z uwagi na to, że przepisy Kodeksu wyborczego dotyczące kampanii wyborczej i jej finansowania dotyczą jedynie okresu, w którym zgodnie z Kodeksem prowadzi się kampanię wyborczą, tj. okresu od ogłoszenia aktu właściwego organu o zarządzeniu wyborów, wcześniejsze działania podejmowane przez podmioty lub osoby fizyczne zainteresowane startem w wyborach nie są objęte tymi przepisami.

W obowiązującym stanie prawnym Państwowa Komisja Wyborcza nie ma obecnie uprawnień do podejmowania działań w sprawach związanych z ewentualnym prowadzeniem tzw. „prekampanii wyborczej”, która nie jest uregulowana w przepisach Kodeksu wyborczego. Komisja może jedynie apelować do uczestników życia publicznego o niepodjęcie takich działań.

Państwowa Komisja Wyborcza wielokrotnie zwracała uwagę, że korzystanie przez komitety wyborcze i kandydatów uczestniczących w przyszłych wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego z efektów podejmowanych przed zarządzeniem tych wyborów działań o charakterze agitacji wyborczej (publicznie nakłaniających

lub zachęcających do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego, jak definiuje je art. 105 § 1 Kodeksu wyborczego) może zostać uznane za naruszenie zasad finansowania kampanii wyborczej, skutkujące odrzuceniem sprawozdania finansowego komitetu wyborczego oraz ewentualną odpowiedzialnością karną. Państwowa Komisja Wyborcza lub komisarz wyborczy, zgodnie ze swoimi kompetencjami, dokona oceny takich działań pod kątem przestrzegania zasad prowadzenia i finansowania kampanii wyborczej przez komitety wyborcze w ramach badania sprawozdań finansowych składanych przez pełnomocników finansowych komitetów po wyborach.

Publiczne wypowiedzi nawiązujące bezpośrednio do wyborów i zamiaru kandydowania w wyborach, zachęcające do głosowania w określony sposób, stanowią agitację wyborczą i nie powinny pojawiać się w przestrzeni publicznej przed ogłoszeniem postanowienia o zarządzeniu wyborów.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Wojciech Hermeliński